

Informacije za putovanje

Spisak zabranjenih predmeta i opasnih materija

Zabranjeni predmeti

Na osnovu člana 145 stav 1 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Službeni list Crne Gore“, br.30/12), Agencija za civilno vazduhoplovstvo je utvrdila Listu zabranjenih predmeta u ručnom i predatom prtljagu putnika.

Ručni prtljag

Spisak zabranjenih predmeta koje nije dozvoljeno unijet u putničku kabinu vazduhoplova kod/na sebi niti u ručnom prtljagu:

- Pištolj, vatreno oružje i drugi uređaji koji ispaljuju projektile – uređaje koji mogu ili izgledaju kao da mogu biti upotrijebljeni da izazovu ozbiljne povrede ispaljivanjem projektila, uključujući:
  - vatreno oružje svih vrsta kao što su pištolji, revolveri, puške, puške sačmare;
  - igračke pištolji, replike i imitacije vatrene oružja za koje se može pomisliti da je pravo;
  - sastavne djelove vatrene oružja, isključujući teleskopske nišane;
  - vazdušne i CO₂ pištolje kao što su pištolji sa dijabolama, puške i revolveri;
  - signalne pištolje i startne pištolje;
  - lukove, strijele i samostrijele;
  - harpune i podvodne puške i
  - male pračke i katapulte.
- Uređaje za omamljivanje – uređaji specijalno dizajnirani da onesvijeste ili parališu čovjeka, uključujući:
  - pištolje za izazivanje šoka, pištolje za omamljivanje, tejzere i palice za omamljivanje;
  - uređaje za omamljivanje i ubijanje životinja i
  - hemikalije za onesposobljavanje, gasove i sprejeve kao što su biber sprej, oraščić u spreju, suzavac, kiselina u spreju, sprej za odbijanje životinja.
- Predmete sa oštrim vrhom ili oštrom ivicom – predmeti sa oštrim vrhom ili oštrom ivicom koji se mogu koristiti da izazovu ozbiljne povrede, uključujući:
  - predmete namijenjene za sječenje kao što su sjekire, sekirice i satare;
  - sjekire i dlijeta za led;
  - brijače;
  - rezače za ambalažu;

<ul style="list-style-type: none"> ○ noževe i sječiva duža od 6cm; ○ makaze sa sjećivima dužim od 6cm, mjereno od kraja ušica; ○ oprema za borilačke vještine sa oštrim vrhom ili oštom ivicom i ○ mačeve i sablje.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Alat koji se može koristiti ili za izazivanje ozbiljnih povreda ili kao prijetnja bezbjednosti vazduhoplova, uključujući: <ul style="list-style-type: none"> ○ poluge; ○ bušilice i burgije uključujući bežične prenosive bušilice; ○ alate sa oštricom ili držačem dužim od 6 cm, koji se mogu koristiti kao oružje, kao što su šavciger i dlijeto; ○ testere, uključujući prenosive bežične testere; ○ lemilice i ○ pištolje za zakucavanje i pištolje za heftanje.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tupi predmeti koji mogu izazvati ozbiljne povrede kada se koriste za udaranje, uključujući: <ul style="list-style-type: none"> ○ palice za bejzbol i softbol; ○ štapove i palice gdje spadaju razne vrste pendreka; ○ palice obložene kožom i ○ oprema za borilačke vještine.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Eksplozivi i zapaljive materije i naprave koji mogu ili izgledaju kao da mogu biti upotrijebljeni da izazovu ozbilne povrede ili da predstavljaju prijetnju bezbjednosti vazduhoplova, uključujući: <ul style="list-style-type: none"> ○ municiju; ○ eksplozivne kapsule; ○ detonatore i osigurače; ○ replike ili imitacije eksplozivnih naprava; ○ mine, granate i druge eksplozivne vojne naprave; ○ vatromet i ostalu pirotehniku; ○ dimne kutije i patronе i ○ dinamit, barut i plastični ekspoziv.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tečnost, gelovi i aerosoli koje nijesu upakovane u skladu sa ograničenjima i uslovima za dozvoljen prenos tečnosti, gelova i aerosola u ručnom prtljagu, tj. sve tečnosti, gelovi, aerosoli, osim onih koji se koriste kao ljekovi i hrana za bebe, moraju biti upkovani u zatvorenu, providnu plastičnu kesu zapremine od 1L, s tim što pojedinačna zapremina tečnosti ne smije prelaziti 100 ml.

Predati prtljag

Spisak zabranjenih pedmeta koje nije dozvoljeno unijet u vazduhoplova u predatom prtljagu:

- Eksploziv i zapaljive supstance, eksplozivne naprave i zapaljive supstance i naprave čijom upotrebom mogu da se izazovu ozbiljne povrede ili one mogu da predstavljaju prijetnju bezbjednosti vazduhoplova, uključujući:
  - municiju;
  - ekspozitivne kapsule;
  - detonatore i osigurače;
  - mine, granate i druga eksplozivna vojna sredstva;
  - vatromet i druga pirotehnička sredstva;
  - dimne kutije i patronе i
  - dinamit, barut i plastični ekspozit.

Opasne materije

Mnoge materije ili predmeti koji se koriste u svakodnevnom životu i služe za ličnu upotrebu smatraju se opasnim i podliježu ograničenjima za prevoz vazdušnim saobraćajem.

Obratite pažnju na donju tabelu u kojoj se nalaze podaci o tome da li se pojedine materije ili predmeti mogu nostiti:

- u/ili kao ručni prtljag,
- u/ili kao predati prtljag ili
- kod/na sebi lično i
- da li je potrebno odobrenje avio-kompanije.

Ukoliko namjeravate nositi opasnu materiju ili predmet, za koje je neophodno odobrenje avio-kompanije, molimo Vas da se najkasnije dan prije planiranog leta obratite odabranoj avio-kompaniji.

Avio-kompanija ima pravo ne prihvati na prevoz određene materije ili predmete.

Informacije date u tabeli su preuzete iz važećeg izdanja Propisa o opasnim materijama, koje izdaje Međunarodno udruženje avio prevozilaca (International Air Transport Association – IATA).

Napomena:

DA – dozvoljeno i/ili uz odobrenje avio-kompanije

NE – nije dozvoljeno

Dozvoljeno u/ili kao ručni prtljag				
Dozvoljeno u/ili kao predati prtljag				
Dozvoljeno kod/na sebi lično				
NE	NE	NE	n/a	Naprave za onesposobljavanje kao što su suzavci, papar sprej i sl. koje sadrže nadražujuće ili onesposobljavajuće materije su zabranjene.
NE	NE	NE	n/a	Elektro šok oružja koja sadrže opasne materije poput eksploziva, komprimiranih plinova, litijumskih baterija, i sl. zabranjeni su u ručnom prtljagu, predatom prtljagu ili na/kod sebe lično.
NE	NE	NE	n/a	Sigurnosni tipovi poslovnih torbi, kutije za novac, vreće za novac i sl. koje sadrže opasne materije kao što su litijumske baterije i/ili pirotehnički materijali su u potpunosti zabranjene.
NE	DA	NE	DA	Municija (patrone za oružje), sigurno zapakovana (Skupine 1.4S, samo UN 0012 ili UN 0014) u količinama do 5 kg bruto po putniku za lične potrebe, isključujući municiju s eksplozivnim ili zapaljivim projektilima. Odobrenje za više putnika ne smije biti kombinovano u jednom ili više prtljaga.

NE	DA	NE	DA	<p>Invalidska kolica ili druga prevozna sredstva koja se pokreću pomoću hermetički zatvorenih baterija (zaštićene od prosipanja) koje su u skladu sa Instrukcijama pakovanja 872 i Posebnim odredbama A67, pod uslovom da su kleme baterija zaštićene od kratkog spoja (npr. zatvorena u kutiji za baterije) i da je baterija sigurno pričvršćena na kolica ili prevozno sredstvo.</p> <p>Za dodatne informacije obratite se odabranoj avio-kompaniji.</p>
NE	DA	NE	DA	<p>Invalidska kolica ili druga prevozna sredstva koja se pokreću pomoću baterija koje nijesu zaštićene od prosipanja ili uz pomoć litijumskih baterija, ukoliko se mogu utovariti, smjesiti u bagažnicima vazduhoplova i istovariti uvijek u uspravnom položaju, te pod uslovom da je baterija zaštićena od kratkog spoja i da je sigurno pričvršćena na kolica ili prevozno sredstvo. Ukoliko nije moguće osigurati ovakav način utovara i istovara onda treba bateriju skinuti, zapakovati na prikladan način za prevoz opasnih materija, označiti je naljepnicom/privjeskom „Battery, wet, with wheelchair“ ili „Battery, wet, with mobility aid“, naljepnicom za Klasu 8 opasnih materija i sa naljepnicom za orijentaciju.</p> <p>Za dodatne informacije obratite se odabranoj avio-kompaniji.</p>
NE	DA	NE	DA	<p>Kuvala za kampovanje i spremnici za gorivo koji sadrže zapaljive tečnosti, mogu se nositi ukoliko je posuda u potpunosti ispraznjena.</p> <p>Za više informacija obratite se odabranoj avio-kompaniji.</p>
DA	NE	DA	DA	<p>Litijum-jonske baterije preko 100 Wh ali ne preko 160 Wh za prenosne električne uređaje. Najviše dvije rezervne baterije mogu se nositi ali samo u ručnom prtljagu. Ove baterije moraju biti zaštićene pojedinačno kako bi sprječili kratki spoj. Oprema koja sadrži ove baterije može biti u ručnom ili predatom prtljagu.</p>
DA	NE	NE	DA	<p>Barometri ili termometri koji sadrže živu a nose ih predstavnici državne hidro-meteorološke agencije ili sličnih ovlašćenih agencija moraju biti upakovani u čvrstim spoljašnjim pakovanjima koja u slučaju oštećenja neće dozvoliti curenje žive.</p>
DA	DA	NE	DA	<p>Oprema za gorsku službu spašavanja, jedna po osobi, koja sadrži manje od 250 mL komprimovanog gasa Skupine 2.2 i pirotehnički okidački mehanizam sa manje od 200 mg eksploziva Skupine 1.4S. Torba mora biti tako upakovana da ne dođe do slučajnog aktiviranja. Vazdušni jastuci unutar torbe moraju imati sigurnosne ventile za smanjivanje pritiska.</p>
DA	DA	NE	DA	<p>Suvi led (ugljen dioksid, u čvrstom obliku) u količinama do 2.5 kg po putniku za pakovanje kvarljivih roba, koje nijesu opasna materija, u ručnom ili predatom prtljagu pod uslovom da prtljac (pakovanje/ambalaža) dopušta ispuštanje ugljen dioksida. Svaki predati prtljac mora biti označen sa privjeskom/naljepnicom „Dry ice“ ili „Carbon dioxide, solid“ i sa neto količinom suvog leda ili sa privjeskom/naljepnicom da ima 2.5 kg ili manje suvog leda.</p>
DA	DA	NE	DA	<p>Oprema za nadzor hemijskih postrojenja, kada se nosi od službenika Organizacije za zaštitu od hemijskog oružja.</p>

				Za više informacija kontaktirati odabranu avio-kompaniju.
DA	DA	NE	DA	Uređaji koji oslobađaju visoku topotu , kao što su podvodne svjetiljke i uređaji za lemljenje, mogu izazvati požar ako se aktiviraju. Mogu se prevoziti pod uslovom da se iz uređaja izvade baterije i izoluju.
DA	DA	NE	DA	Kiseonik ili vazduh (u gasovitom stanju) u bocama za medicinsku upotrebu. Boca može biti do 5 kg ukupne težine. Napomena: Sistemi sa tečnim kiseonikom su zabranjeni za prevoz.
DA	DA	DA	DA	Prenosni medicinski elektronski uređaji (defibrilatori i sl.) koji sadrže litijum-metal ili litijum-jonske ćelije ili baterije. Mogu se nositi najviše dvije rezervne baterije ali samo u ručnom prtljagu. Ove baterije moraju biti pojedinačno zaštićene kako bi se sprječio kratki spoj. Svaka ugrađena ili rezervna baterija ne smije: <ul style="list-style-type: none"> • za litijum-metalne baterije, sadržati više od 8 grama litijuma ili • za litijum-jonske baterije, imati snagu preko 160 Wh. Za više informacija kontaktirati odabranu avio-kompaniju.
DA	DA	DA	DA	Nzapaljive gasne boce ugrađene u prsluk za spašavanje koje sadrže ugljen dioksid ili drugi pogodan gas Skupine 2.2, do dvije male boce po osobi i do dva rezervna patrona.
DA	DA	DA	NE	Alkoholna pića , kada su u maloprodajnim pakovanjima, a sadrže više od 24% a manje od 70% alkohola po zapremini, u posudama do 5 L, sa ukupnom neto količinom od 5 L po osobi. Napomena: U ručnom prtljagu tečnosti trebaju biti upakovane u pojedinačnim pakovanjima do 100 mL, smještene u prozirnu kesicu sa zatvaračem (zip kesice), sa maksimalnim kapacitetom kesice od 1 L. Dozvoljeno je nositi jednu takvu kesicu po putniku. Ova ograničenja se ne odnose na proizvode kupljene nakon bezbjednosne kontrole putnika i ručnog prtljaga pod uslovom da su spakovane u skladu sa važećim propisima EU.
NE	DA	NE	NE	Aerosoli Skupine 2.2 , bez dodatne opasnosti, za sportsku ili kućnu upotrebu.
DA	DA	DA	NE	Ne-radioaktivni medicinski ili kozmetički artikli (uključujući aerosoli) kao što su lak za kosu, parfemi, kolonska voda i lijekovi koji sadrže alkohol. Ukupna težina svih navedenih artikala mora biti maksimalno 2 kg ili 2 L, a neto količina svakog pojedinačnog artikla mora biti maksimalno 0.5 kg ili 0.5 L. Raspršivači na aerosolima moraju biti zaštićeni poklopcem ili drugim prikladnim sredstvima da sprječe nehotično ispuštanje sadržaja. Napomena: U ručnom prtljagu tečnosti trebaju biti upakovane u pojedinačnim pakovanjima do 100 mL, smještene u prozirnu kesicu sa zatvaračem (zip kesice), sa maksimalnim kapacitetom kesice od 1 L. Dozvoljeno je nositi jednu takvu kesicu po putniku. Ova

				ograničenja se ne odnose na proizvode kupljene nakon bezbjednosne kontrole putnika i ručnog prtljaga pod uslovom da su spakovane u skladu sa važećim propisima EU.
DA	DA	DA	NE	Energetski efikasne sijalice kada su u maloprodajnim pakovanjima namijenjene za ličnu ili kućnu upotrebu.
DA	NE	DA	NE	Gorive ćelije, i rezervni gorivi patroni za napajanje prenosnih elektronskih uređaja (kamere, mobilni telefoni, prenosni računari i video kamere). Za više informacija kontaktirajte odabranu avio-kompaniju.
DA	DA	NE	NE	Uvijači za kosu koji sadrže gas ugljovodonik , jedan po putniku ili članu posade, pod uslovom da je zaštitni poklopac bezbjedno postavljen preko grijaća. Ovi uvijači se ne smiju koristiti u vazduhoplovu u bilo koje vrijeme. Rezervni gasni punjači za ove uvijače nijesu dozvoljeni ni u predatom ni u ručnom prtljagu.
DA	DA	NE	DA	Izolaciona ambalaža koja sadrži rashladni tečni azot , tečni azot mora biti potpuno apsorbovan u porozni materijal, koji se namjerava koristiti kao pakovanje za prevoz robe na niskim temperaturama koja ne smije biti opasna materija.
DA	DA	DA	NE	Medicinski ili klinički toplojemjeri , koji sadrže živu, jedan po putniku za ličnu upotrebu, moraju biti u zaštitnoj kutiji.
DA	DA	DA	NE	Nezapaljive, neotrovne gasne boce koje se nose za pokretanje mehaničkih udova. Takođe rezervne boce iste veličine ukoliko su potrebne za snabdijevanje za vrijeme putovanja.
DA	DA	DA	NE	Prenosni elektronski uređaji koji sadrže litijum- metal ili litijum-jonske ćelije ili baterije , kao što su satovi, kalkulatori, fotoaparati, mobilni telefoni, prenosni računari, video kamere i sl. za sličnu upotrebu putnika ili člana posade.
DA	NE	DA	NE	Sve rezervne baterije, uključujući litijum-metal ili litijum-jonske ćelije ili baterije , za prenosne elektronske uređaje (kao što su satovi, kalkulatori, fotoaparati, mobilni telefoni, prenosni računari, video kamere i sl.) moraju se nositi isključivo u ručnom prtljagu. Baterije moraju biti pojedinačno zaštićene kako bi se sprječio kratki spoj.
NE	NE	DA	NE	Radioizotopni srčani pejsmejkeri ili drugi uređaji, uključujući i one koji rade na litijumske baterije, ugrađeni u osobu, ili radiofarmaceutici sadržani u tijelu osobe kao rezultat medicinskog tretmana (liječenja).
NE	NE	DA	NE	Sigurne šibice (jedno malo pakovanje) ili upaljač za cigare koji ne sadrži neapsorbujće tečno gorivo (osim tečnog gasa) namijenjen za ličnu upotrebu. Gorivo za punjenje upaljača i rezervna dopuna za upaljače nijesu dozvoljeni u ručnom prtljagu, predatom prtljagu ili kod/na sebi lično. Napomena: Šibice "koje se pale o bilo šta" (kaubojske), upaljači sa „plavim plamenom“ ili upaljači za „cigare tompus“ su zabranjeni.

